

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 18/09-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. L., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 121/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 121/92 porušil základné právo Ing. J. L., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 12 Cb 121/92 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. L. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 000 € (slovom deväťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. J. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 417,57 € (slovom štyristosedemnást' eur a päťdesiatsedem centov), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. M. K., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 18/09-11 z 21. januára 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. L., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 121/92 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že: „(...) Na Okresnom súde Bratislava III prebieha pod sp. zn. 12Cb 121/92 konanie na základe návrhu žalobcov v 1. rade Ing. V. K., B., v 2. rade Š. T., B., v 3. rade Ing. P. K., S. a v 4. rade Ing. V. S., B. proti sťažovateľovi ako žalovanému, podaného na súde dňa 13. 04. 1992, o zaplatenie čiastky 1 600 000 Sk s príslušenstvom.

V priebehu viac ako 16 rokov, počas ktorých súd o predmetnom návrhu pojednáva, dosiaľ nebolo vydané vo veci meritórne prvostupňové rozhodnutie.

(...) Zo skutočností uvedených sťažovateľom vyplýva, že Okresný súd Bratislava III v tomto konaní porušil právo sťažovateľa garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky - právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Zbytočné prieskany v konaní navrhovateľ vidí najmä v tom, že

- okresný súd po doručení predmetných podkladov pre súdneho znalca ustanovil súdneho znalca až uznesením zo dňa 14. 09. 2007 a po jeho ustanovení nevyužil všetky zákonné možnosti na to, aby bol posudok vyhotovený v stanovenej lehote, z tohto dôvodu do dňa podania sťažnosti na Ústavný súd SR znalecký posudok vypracovaný nebol,

- konanie nebolo právoplatne ukončené, napriek tomu, že od podania žaloby navrhovateľmi do dnešného dňa uplynulo viac ako 16 rokov.

Súčasne považuje sťažovateľ za potrebné zdôrazniť, že na Okresnom súde Bratislava V prebieha konanie o jeho návrhu proti odporcom, vystupujúcim v konaní sp. zn. 12Cb/121/92 v procesnom postavení navrhovateľov, ktorý bol podaný Okresnému súdu Bratislava V dňa 07. 04. 1992. V predmetnom konaní na Okresnom súde Bratislava V sťažovateľ navrhuje, aby súd zaviazal odporcov zaplatiť mu spoločne a nerozdielne čiastku 3 964 871 Sk. Predmetné konanie vzhľadom na skutočnosť, že jeho výrok je závislý od zistenia skutkového stavu a výroku v konaní prebiehajúcim na Okresnom súde Bratislava III, bolo prerušené až do rozhodnutia Okresného súdu Bratislava III vo veci sp. zn. 12Cb/121/92. Z tohto dôvodu sťažovateľ nemôže vzhľadom na prieskany v konaní Okresného súdu Bratislava III účinne uplatňovať svoje práva ani na Okresnom súde Bratislava V v konaní sp. zn. Cb 145/1993.

Z vyššie uvedených dôvodov si sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom uplatňuje nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk.

Výška uvedenej sumy je odôvodnená dĺžkou obdobia nekonania Okresného súdu Bratislava III jednak pri plnení povinnosti ustanoviť súdneho znalca za účelom vypracovania znaleckého posudku nevyhnutného k objasneniu skutočností odborného charakteru potrebných pre rozhodnutie vo veci samej, ako aj dĺžkou obdobia nečinnosti súdu, ktoré uplynulo od ustanovenia znalca a uloženia povinnosti vypracovať znalecký posudok, a predovšetkým vzhľadom na celkové prieskany v konaní Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 12Cb/121/92, od podania žaloby bez toho, aby vo veci bolo právoplatné rozhodnuté (t. j. viac ako 16 rokov).

(...) V danom prípade je táto právna neistota účastníka zvýraznená aj skutočnosťou, že od výroku v predmetnom konaní je závislý aj výrok v ďalšom konaní.

Z uvedeného vyplýva, že tým, že Okresný súd Bratislava III doposiaľ vo veci právoplatne nerozhodol, porušil uvedené ústavné právo sťažovateľa. (...)

Z vyššie uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd vydal tento nález:

1. Nekonáním Okresného súdu Bratislava III v právnej veci, sp. zn. 12 Cb 121/92, bolo porušené právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava III, aby vo veci konal.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť právnomu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR (...) vo výške 7 492,20 Sk (...)“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou, listom z 15. februára 2010 sp. zn. Spr. 3088/10 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 26. februára 2010.

2.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní v danej veci a pripojila toto stanovisko zákonnej sudkyne:

„(...) Ústavný súd SR pri posudzovaní toho, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, skúma konkrétne okolnosti každého prípadu prihliadajúc najmä na tri základné kritériá -zložitosť prípadu, správanie sa účastníka konania a postup súdu bez prihliadnutia na objektívne okolnosti na strane zákonného sudcu.

V predmetnej veci môžem opísať len okolnosti môjho postupu ako sudcu. Na základe zmeny Rozvrhu práce spis mi bol pridelený dňa 09. 06. 2008 (č. l. súdneho spisu 179). Dňa 11. 06. 2008 bol urgovaný znalec na vypracovanie znaleckého posudku (č. l. súdneho spisu 180). Dňa 14. 07. 2008 oznámil znalec, že nemôže vypracovať vzhľadom na náročnosť znalecký posudok (č. l. súdneho spisu 182), toto oznámenie nebolo riadne založené v spise s tým, že opätovne bol urgovaný znalec dňa 07. 08. 2008. Uznesením z 26. 11. 2008 bola poverená iná znalecká organizácia na vypracovanie znaleckého posudku (č. l. súdneho

spisu 191). Znalecká organizácia listom z 08. 12. 2008 oznámila súdu, že z objektívnych okolností môže vypracovať znalecký posudok minimálne v lehote 10 mesiacov od prevzatia spisu. Listom zo dňa 06. 05. 2009 bola požiadaná znalecká organizácia, či nie je možné vypracovať znalecký posudok skôr, čo bolo zopakované listom z 06. 10. 2009. Znalecký posudok bol doručený spolu s vyúčtovaním trov dňa 19. 10. 2009 a 21. 10. 2009 zaslaný účastníkom na vyjadrenie.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu v podstate uviedol, že vyjadrenia zákonnej sudkyne v danej veci „iba potvrdzujú nečinnosť a prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn.: 12Cb 121/92, najmä v období do 09. 06. 2008“. Sťažovateľ „súhlasí aby Ústavný súd Slovenskej republiky od ústneho pojednávania a ústneho prejednávania veci upustil, teda na ústnom pojednávaní veci netrvá“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 Cb 121/92 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03):

Dňa 13. apríla 1992 podali podnikatelia Ing. V. K., Š. T., Ing. P. K. a Ing. V. S. (ďalej aj „navrhovatelia“) na bývalom Obvodnom súde Bratislava II žalobný návrh

„na zaplataenie 1 600 000,- Kčs“ proti Ing. J. L.. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 12 Cb 121/92.

Dňa 11. mája 1992 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplataenie súdneho poplatku za podaný návrh.

Dňa 2. júla 1992 navrhovatelia doručili súdu kópiu dokladu o zaplataení súdneho poplatku.

Dňa 14. júla 1992 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 23. september 1992.

Dňa 7. septembra 1992 sťažovateľ namietol miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava II.

Dňa 23. septembra 1992 pred začatím pojednávania Okresný súd Bratislava II vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť a vec postúpil Okresnému súdu Bratislava III.

Dňa 21. októbra 1992 bol spis postúpený na okresný súd.

Dňa 16. marca 1993 okresný súd požiadal obchodný register o oznámenie, či je sťažovateľ zapísaný v obchodnom registri.

Dňa 12. júla 1993 obchodný register oznámil okresnému súdu, že, čo sa týka sťažovateľa, „zápis sa v obchodnom registri nenachádza“.

Dňa 29. novembra 1993 sťažovateľ zaujal písomné stanovisko k návrhu.

Dňa 2. februára 1994 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. február 1994.

Dňa 25. februára 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „za účelom ďalšieho doplnenia dokazovania“.

Dňa 8. apríla 1994 podal sťažovateľ písomný návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 10. júna 1994 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 20. jún 1994.

Dňa 20. júna 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. júl 1994 s tým, že „opätovne budú volaní navrhovatelia“.

Dňa 4. júla 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 1. august 1994 s tým, že „opätovne budú volaní navrhovatelia v II. až IV. rade“.

Dňa 1. augusta 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. september 1994 „za účelom predvolania svedkov“.

Dňa 12. septembra 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. október 1994 „z dôvodu neprítomnosti“ sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne.

Dňa 30. októbra 1994 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „za účelom znaleckého dokazovania“.

Dňa 11. júna 1997 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil súdu, kto ho bude vo veci zastupovať, pretože „v súlade s O. s. p. môžete mať vo veci len jedného právneho zástupcu“.

Dňa 23. júla 1997 sťažovateľ reagoval na výzvu súdu.

Dňa 11. decembra 1998 súd nariadil vo veci pojednávanie na 10. február 1999.

Dňa 10. februára 1999 bolo pojednávanie odročené na 8. marec 1999, pretože sa nedostavili navrhovatelia.

Dňa 8. marca 1999 bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že „bude urobený dopyt na PZ navrhovateľa ohľadne ukončenia jeho dlhodobej PN“.

Dňa 8. februára 2004 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby oznámili, „či ste zmenili právneho zástupcu, či trváte na podanom návrhu, a či nedošlo k mimosúdnej vyriešeniu sporu“.

Dňa 10. marca 2004 navrhovatelia oznámili súdu aj to, že „trváme na podanom návrhu“.

Dňa 12. mája 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby písomne „doručil otázky, na ktoré by mal zodpovedať súdny znalec v nariadenom znaleckom dokazovaní“.

Dňa 8. júna 2005 sťažovateľ reagoval na ostatnú výzvu súdu.

Dňa 2. októbra 2006 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 15. november 2006.

Dňa 14. novembra 2006 sťažovateľ odvolal splnomocnenie udelené pre JUDr. M. P. a súčasne splnomocnil na zastupovanie v napadnutom konaní JUDr. M. K.

Dňa 15. novembra 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito „za účelom nariadenia znaleckého dokazovania“.

Dňa 19. decembra 2006 právny zástupca sťažovateľa zaslal súdu otázky „pre vypracovanie znaleckého posudku“.

Dňa 7. augusta 2007 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil „otázky na znalca“ a aby sa vyjadril k podaniu „právneho zástupcu odporcu zo dňa 13. 12. 2006“.

Dňa 14. septembra 2007 bolo uznesením č. k. 12 Cb 121/92-156 nariadené znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva, odvetvia dopravné stavby znalcom Ing. M. H.

Dňa 25. októbra 2007 znalec osobne prevzal spis na účely vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 12. februára 2008 znalec reagoval na urgenciu okresného súdu vypracovať znalecký posudok.

Dňa 17. júna 2008 okresný súd opakovane urgoval vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 10. septembra 2008 bol okresnému súdu doručený list znalca Ing. M. H., z ktorého vyplýva, že *„nedokážem vypracovať znalecký posudok tak, aby zodpovedal na otázky uvedené v uznesení“*.

Dňa 13. októbra 2008 okresný súd urgoval vypracovanie znaleckého posudku u znalca Ing. M. H.

Dňa 29. októbra 2008 znalec prípisom poukázal na svoj list zo *„začiatku septembra 2008“*.

Dňa 26. novembra 2008 bol uznesením č. k. 12 Cb 121/92-193 poverený vypracovať znalecký posudok *„znalecký ústav – Ú.“*.

Dňa 8. decembra 2008 označený znalecký ústav oznámil súdu, že v stanovenej dvojmesačnej lehote nie je schopný vypracovať znalecký posudok, ale iba v lehote desiatich mesiacov.

Dňa 15. decembra 2008 okresný súd oznámil účastníkom konania uvedenú skutočnosť s tým, že súd *„nepovažuje za vhodné opätovne meniť znalca“*.

Dňa 9. januára 2009 súd zaslal spis znaleckému ústavu.

Dňa 6. marca 2009 okresný súd opravným uznesením č. k. 12 Cb 121/92-202 opravil výrok pôvodného uznesenia o povinnosti uhradiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 8. apríla 2009 právny zástupca sťažovateľa požiadal súd o oznámenie čísla účtu, na ktorý je možné uhradiť preddavok na znalecký posudok.

Dňa 9. apríla 2009 sťažovateľ uhradil preddavok na znalecký posudok.

Dňa 6. mája 2009 súd požiadal znalecký ústav *„o urgentnejšie vypracovanie znaleckého posudku“*.

Dňa 25. mája 2009 navrhovatelia uhradili preddavok na znalecký posudok.

Dňa 12. októbra 2009 súd opakovane požiadal znalecký ústav o skoršie vyhotovenie znaleckého posudku.

Dňa 19. októbra 2009 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok č. 306/2009.

Dňa 21. októbra 2009 bol znalecký posudok zaslaný účastníkom konania na vyjadrenie.

Dňa 13. novembra 2009 sa sťažovateľ písomne vyjadril k znaleckému posudku.

Dňa 22. decembra 2009 znalecký ústav doručil súdu vyúčtovanie znalečného.

Dňa 21. decembra 2009 navrhovatelia podali súdu návrh „*na prerušenie konania a vyjadrenie k znaleckému posudku*“.

Dňa 22. decembra 2009 znalecký ústav doručil súdu vyúčtovanie znalečného.

Dňa 15. februára 2010 navrhovatelia podali súdu „*Zdôvodnenie nepoužitelnosti znaleckého posudku*“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cb 121/92 dochádza k porušovaniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej zložitosti veci. Ústavný súd však nepopiera, že v danom prípade pre potrebu súdnoznaleckého dokazovania môže predstavovať určitý stupeň zložitosti, avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že takmer 18-ročné trvanie preskúvaného konania (od podania návrhu 13. apríla 1992) je už samo osebe bezpochyby neprimerané (aj keď vec bola pôvodne podaná na nepríslušný súd a trvalo približne 6 mesiacov, kým bola postúpená na okresný súd).

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný, a to konkrétne od 30. októbra 1994 do 11. júna 1997 (dva roky a sedem mesiacov), od 23. júla 1997 do 11. decembra 1998 (jeden rok a päť

mesiacov), od 8. marca 1999 do 8. februára 2004 (štyri roky a jedenásť mesiacov), od 10. marca 2004 do 12. mája 2005 (jeden rok a dva mesiace), od 8. júna 2005 do 2. októbra 2006 (jeden rok a tri mesiace) a od 19. decembra 2006 do 7. augusta 2007 (osem mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože 12 rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedlniteľných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, keďže vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania svojimi dôsledkami môžu nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). K týmto zbytočným prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti uvedené zákonným sudcom. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na nadmerný počet vecí alebo na vysokú fluktuáciu sudcov vybavujúcich danú vec (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na uvedený výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu

podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ navrhol priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, teda 16 596,96 €, vzhľadom na dlhodobú právnu neistotu a z dôvodu, že „*sťažovateľ nemôže vzhľadom na prietahy v konaní Okresného súdu Bratislava III účinne uplatňovať svoje práva ani na Okresnom súde Bratislava V v konaní sp. zn. Cb 145/1993*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na 12-ročnú nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní považuje za primerané vo výške 9 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia 1. júla 2008, spísanie sťažnosti

z 1. júla 2008 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 26. februára 2010). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2010 prislúcha odmena v sume 120,23 € spolu s režijným paušálom 7,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 350,90 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 66,67 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 417,57 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2010